

Oglasi, pripoznana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. šalju se naputnicom ili polozišćom pošt. urednice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe vaša točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvansa napisu „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 517/849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu, malo stvari, a nošloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podno.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nopođpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju. Predplata za poštarijom stoji 10 K u obće, } na godinu ili 8 K za seljake } odn. K 2-50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Plaća i stavlja se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h, započeti 20 h, koji u Pull, toli i vani leto.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiškari Laginja i dr. prije J. Krapotić i dr.“ (Via Giulia br. 3), kamu neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavačelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krapotić i dr. u Pull. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocitera br. 1, II. kat).

Izborna reforma za Istru.

(Nastavak)

§ 18. Imaju pravo glasa u obćem izbornom razredu svi austrijski građani muškog spola, koji su navršili 24 godinu te nisu izuzeti ili isključeni od prava glasa (§§ 22. i 23.) to su onog dana, kad su zakazani izbori, makar godinu dana prebivali (§ 66. pogl. I. zakona I. kolovoza 1895. br. 111 L. D. Z.) u obćini, u kojoj se ima vršiti pravo glasa.

Ako se birać onog dana, kad je urećen izbor ima makar od godine dana više prebivalište, normativno je za vršenje izbora ono prebivalište, u kojem oni za vrijeme urećenja izbora obavljaju kakvu javnu službu, ili, kad se ne bi moglo promjeniti ili ovo načelo, gdje se za naznačenog vremena nalazi njegovo glavno prebivalište u Markgrofoviji Istri.

Ako se na može odlučiti prema predjašnjim odredbama, ostaje slobodno biraću birati u kojoj god obćini svog prebivališta hoće vršiti izbornu pravo.

§ 19. Svaki birać može vršiti svoje pravo glasa samo u izbornom kotaru izbornog razreda, kojem pripada.

Tko ima pravo glasa u izbornom razredu realnog veleposjeda, ne može birati u nijednom izbornom kotaru gradova, varoši i obrtnik mjesta ili seoskih obćina, a tko ima pravo glasa u kojem izbornom kotaru gradova, varoši i obrtnik mjesta naznačenih u § 3. ne može birati u nijednoj seoskoj obćini.

Pravo glasa u izbornim razredima realnog veleposjeda, gradova, varoši i obrtnik mjesta te seoskih obćina ne izključuje vršenje izbornog prava u obćem izbornom razredu.

Birać izbornih razreda gradova, varoši i obrtnik mjesta, ili seoskih obćina, koji je član više obćina, vrši svoje pravo glasa u obćini, u kojoj ima svoja redovito prebivalište, a ako noma redovito prebivalište u nijednoj od obćinskih obćina, u onoj gdje plaća najviše poreza.

§ 20. Pravilno svaki birać može vršiti svoje pravo glasa samo osobno.

Lzinke tom pravilu pripuštaju se samo u izbornom razredu veleposjeda prema odredbama, koje sllede:

Glede vršenja prava glasa sa strane suvlastnika jednog ili više nepokretnih dobara, koja daju pravo glasa i sa strane korporacija i družtva vriede odredbe sadržane u §§ 14. i 15.

Svi imajući pravo glasa u izbornom razredu realnog veleposjeda, uključiv one, koji su u smislu §§ 14. i 15. uoblasteni vršiti pravo glasa drugim pripadaćim, mogu vršiti pravo glasa preko punomoćnika.

Osobe, koje za vršenje prava glasa upotrebuju punomoć u smislu §§ 14. i 15 mogu se primiti i kakve druge punomoći.

All osim ovog služaja glasatelj ne može dati nego jedan glas kao punomoćnik.

Žene, koje imaju pravo glasa u ovom izbornom razredu, vrše svoje pravo preko punomoćnika, koga one izaberu.

Samo austrijski građani muškog spola, koji su navršili 24 godinu dobe, mogu slobodno raspolažati sa sobom i sa svojim imanjem, a nisu izuzeti ili isključeni od izbornog prava (§§ 22. i 23.) mogu kao punomoćnici ili predstavnici vršiti izbornu pravo drugoga u njegovo ime.

Punomoć mora naznačivati, da se radi o vršenju izbornog prava u izbornom razredu realnog veleposjeda i označivati čin glasanja, za koji biva izdana.

Takova punomoć, dok nije utnula, daje punomoćniku pravo, da sudjeluje u izbornom činu i da vrši sve pravice pripadajuće izbornom pravu, osobito pravo glasa za izbornu povjerenstvo i za izbor zastupnika.

Bez vrijednosti su ustmena ili brzogljavne odredbe glede izdavanja punomoći. To isto vrijedi za opozov punomoći, osim slučaja kad ju opunomoćitelj osobno pozove pred izbornim povjerenstvom, prije neg je punomoćnik kao takav dao svoj glas.

Punomoći i spisi opoziva izdani van granice, moraju da zakonito budu ovjetrovljeni.

§ 21. Izberiv za zastupnika u pokrajinskom saboru svaki je austrijski građanin muškog spola, koji je navršio 30 godinu života te ima pravo izbora zastupnika na pokrajinskom saboru prema odredbama predjašnjih §§ u kojem izbornom razredu pokrajine.

Ti uvjeti za izberivost vriede za zastupnike trgovačko-obrtničke komore.

§ 22. Častnici, vojnički duhovnici, plaćenci bez činovnog razreda podvrgnuti vojničkoj kaznenoj jurisdikciji te osobe niže vojske oružane sile, odnosno oružništva, koje se nahode u stalnoj i privremenoj službi, podrazumjeviš i one, koji se nalaze na privremenom otpustu, ne mogu birati niti biti birani.

Izključeni su od izberivosti, osim navedenih, i svi činovnici oružane sile, koji se nalaze u stalnoj ili privremenoj aktivnoj službi.

Izberivost ali nije ograničena za one pripadnike oružanoj sili, koji se u odnosno doba nalaze u aktivnoj službi samo uslied zakonske dužnosti vježbanja u oružju (službe).

§ 23. Od prava izbora i izberivosti na pokrajinski sabor izključeni su, osim onih koji nemaju austrijskog građanstva.

a) sve osobe podvrgnute otćinskoj vlasti stititčtvu i skrbničtvu;

b) oni, koji radi siromaštva uživaju ili uživali su godinu prije izbora podporu iz javnih ili obćinskih sredstava ili koji su uopće na teret javne dobrotvornosti.

Ne smatraju se ipak pogledom na izbornu pravo kao podpore siromašnim i kao djela javne dobrotvornosti: pripomoći iz bolesničke blagajne, dohodci radi nezgoda, starosti i obnemogliosti, besplatno pribijvanje u javnim bolnicama, oprost školarine, polučenje didaktičkih sredstava ili stipendija (učevnih nagrada), kao što podpore radi siromaštva.

onih, na čijem je imanju otvoren steeaj, do njegovga dokončanja ili ako je dužnik trgovac, do polučenja uzpostava prava naznačenih u § 246 stečajnog pravilnika 25 prosinca 1868 L. D. Z. br. 1. 1869.

d) oni, koji su radi kojeg mu drago zločina (§§ 460, 461, 468, 464, 512 k. z. ili radi prekršaja krađje pronovjerenja, sudionitva u istim, posrednitva bili odsudjeni radi kažnjivih djela, predvidjenih u § 1 zakona 18 svibnja 1881 broj 47 L. D. Z. i § 2 zakona 26 svibnja 1883 br. 78 L. D. Z. ili radi prekršaja §§ 1, 2, 3, 4, i 5 zadnje poglavlje zakona 24 svibnja 1885 br. 89 L. D. Z.

Ova posljedica kaznene odsude prestatl će za zločine navedene u § 1 na br. 1 do 10 zakona 15 studenog 1868 (br. 131 L. D. Z.) izvršenjem kazne, za ostale zločine navršenjem desetgoditstva ako je krivac bio odsuđen na kaznu od najmanje 6 godina, inače navršenjem petgoditstva; za ostala kažnjiva gore navedena djela protiv navršenjem tri godine nakon izpunjenja kazne.

e) osobe, koje su sudbeno bile odsudjene na kaznu radi prekršaja odredbama zaštitu izborne slobode, ako je djelo bilo počinjeno pri izborima za zastupničku kuću Carevinskog vieća ili za pokrajinske Saboru. Ova posljedica kaznene odsude prestatl će navršenjem šest godina nakon izvršenja kazne.

f) osobe, koje su bile podvrgnute redarstvenom nadzoru, ili u zavodu prisilnih radnja do navršenja tri godine nakon svrsenog redarstvenog nadzora, odnosno otpusta iz zavoda prisilnih radnja.

g) osobe, kojima je sa strane suda bila odrgnuta otćinska vlast nad djecom, za vrijeme dok se sinovi nahode pod tudjim stititčtvom u svakom slučaju za vrijeme od tri godine nakon sudbene odredbe;

h) osobe, koje su radi pijanstva ili alkoholizma bile odsudjene više od dva puta na kaznu zatvora na temelju obćeg kaznenog zakona ili drugih zakonskih odredaba, koje će se u buduće izdati, i to za vrijeme od tri godine od dovršenja kazne.

Za računanje roka kad prestaju posljedice kazni odlučuje dan zakaza izbora. Ovaj dan je odlučan također za ustanovljenje, ako obstoje uvjeti zahtjevani za pravo izbora u pojedine izborne razrede.

Izborni se pravilnik sastoji još od tri poglavlja, koja su bila najmanje mionjana. Treće poglavlje (§ 24 — § 30) bavi se raspisom i pripremama izbora. Izbori se redovito razpisuju namjestištčtvom odlukom, a isto tako unatačuju i dani užit izbora. Izbori se obavljaju protivnim redom, nalma najprije bira obći izborni razred, pa seoske obćine — itd., a najzadnji izborni razred realnog veleposjeda. Izboru se objavljuje u službenom listu u oglasima u svim obćinama Markgrofovije Istre.

Izborne listine (alibelskim redom) za realni veleposjed i trg. obrt. komoru sastavlja politička oblast, a za ostale izborne razrede odnosno obćina, odn. načelnik. Za

svako biraliste biva odredjena posebna listina.

Za prva dva izborna razreda listine će se objaviti u službenom pokr. listu, sa pravom utoka kroz 14 dana nakon objelodanjenja, za ostalo razreda izložit će se u uredima odnosnih obćina, su pravom utoku kroz 14 dana od dana objavljenja. Propis listina mora da bude podnesen političkoj oblasti za rlošenje utoka.

Kroz osam dana nakon raspisa izbora može se zatražiti prepis listina plativ jamčevinu od najviše 5 K po 1000 stanovnika odnosno obćine ili odlomka, i ostale troškove.

Utoci protiv listina prvih 3 izborna razreda podnašaju se političkoj, a ostalih 3 razreda obćinekoj oblasti.

(Svržit će se).

Za svezu istarskih željeznica.

Predlog zastupnika Matka Mandića i Ivana Hribara u pitanju sveze istarskih željeznica sa planinskim željeznicama.

Istarske državne željeznice svršavaju na jednoj strani u Trstu, na drugoj strani pak u Divaču. Preko Divača imaju svezu sa Bečom tek po južnoj željeznici. Posto je pako sada sazidana bobinska željeznica do Trsta, dala bi se iz Divača kroz Štorij do Stanjeba napraviti vrlo zgodna sveza istarskih državnih željeznica sa planinskim državnim željeznicama.

Sakova sveza ne bi bila samo iz obćeno-državnih obzira od velikoga značenja, nego bi bila i od neprocjenljive vrijednosti u gospodarskom pogledu, jer bi s tim istarske državne željeznice postale podupnoma neodvisne od južne željeznice. Ako se ta sveza napravi, moguće je za tim pruge državne željeznice u Istri primjerno popuniti te se tako skrbiti, da se podignan nekotji primorski krajevii Istre, koji imaju približno jednako ugodon položaj, kako Opatija i Lovran, ali dosada nisu bili pristupni radi nedostatnih željezničkih sveza.

Ako se pomisli, da su Volosko, Opatija i Lovran samo nekakvi Privjesak „ugarske“ Rieke, od kuda dolazi sav parobrodarski promet, valja još više željeti, da se briga ovostrano državne pole ne obraca samo tomu kraju, nego također istarskoj obali kod Kvarnera te da se pokuša također od tuda otvoriti zgodno parobrodarsko svezu sa Liburnijom.

Za Dalmaciju započela je vlada obširnu narodno-gospodarsku akciju; također za Istru se takova akcija obćeva.

Dio te akcije neka se dakle protegne u prije napomenutom smislu i Istru po državnim željeznicama sviezana e planinskim zemljama i sa središtem države neka se digne do novoga blagostanja.

Podplani dakle kao začetak akcije u označenom smislu predlažemo: c. kr. željezničko ministarstvo neka blagovoliti sto prije moguće učiniti sve potrebne korake, da se istarske državne željeznice iz Divača preko Štorij spoje sa Stanjebom.

U Beču, dne 10. aprila 1908.

(Sljede podpisi.)

Željeznica na splavima.

Prošli dana nam je brzojav iz Beča javio da je ministarstvo željeznica odvjetniku Grafu u Beču i bivšem željezničkom ravnatelju Wenuschju podilelo dopust za predradnje oko trasiranja pruge Matulje do Preleuke, a odatle provoznim splavima do Paga dotično do Zadra.

Ovaj famozni željeznički projekt ne javlja se prvi put u javnosti. Ima već više godina, što je izbilla na javu osnova, da se Dalmacija ne spoji sa Bečom preko Hrvatske nego izravno preko Istre. Za Körberovih neuspjeha u pogodbenim pregovorima, kad Mađjari nisu htjeli pristati na izgradnju dalmatinske željeznice, bilo je novina, koje su i s nekom ozbiljnošću govorile o željeznici, što bi išla do Pule (Medulina) ili do koje druge točke na istarskoj obali, a dalje bi se vlakovi prevlačili na otok. Sad je podjeljeno dozvola za predradnje oko trase ove pruge. No, ako je onda još bar donekle bilo razumljivo, da se može misliti na ovakav spoj, sada, kad se toliko govori o dalmatinskoj željeznici, kad se ona zakonima ustanovljuje, pače i počimlje graditi, upravo je nerazumljivo, da se javlja jedna nemoguća osnova, koja je skoro slična nekoj fantastičnoj priči.

A ipak, o toj osnovi sigurno su razmišljali i stručnjaci, te se ne može uzeti, da ljudi, koji su tražili dopust za predradnje, nisu nikad vidjeli krvavorene bure i bez ikakvih priprema pravili račune o željeznici na splavima. Što je dakle moglo ponukati dva čovjeka da traže koncesiju za takvu prugu?

Bit će najprije to, što nitko pravo ne vjeruje, da će nova dalmatinska željeznica odgovarati svojoj zadaći. Nedavno konstatavali smo po mađjarskom službenom željezničkom listu, da bi Mađjari htjeli dobar dio pruge, koji ide kroz Hrvatsku, učiniti vicinalnom željeznicom i tako stegnuti brzi spoj sa Zagrebom dotično sa Bečom. Kad je nagodba bila sklopljena, javljalo se sa velikim slavljem, da je barun Beck postignuo dalmatinsku željeznicu. Sada se vidi, da tadašnja utanačenja nisu bila od tako velike važnosti, jer ta željeznica niti se ne može dovršiti u obećano vrijeme niti će se graditi kao moderna pruga, odgovarajući zahtjevima jedne evropske željezničke pruge.

Nego ni to nije razlog za onu gospodu, koja su tražila koncesiju za željeznicu na splavima. Čini se, da su oni mislili na politiku. Dalmatinska željeznica je kao spoj Beča sa Zadrom. Pošto će spoj sa Hrvatskom biti još jedna karika za zblizjenje Dalmacije, misle neki, da bi odmah trebala i protuteža t. j. Dalmacija nekako se što uže spojiti sa Bečom ali samo preko austrijskog zemljišta. To je bio glavni razlog, da se kod izradbe ovog projekta tako malo mislilo na poteškoće, pače — možemo kazati — na tehničke nemogućnosti.

A gdje god se politika — i to još ovakova politika, koju samo radjaju nesređeni državni odnosi, stane mieštati u narodno-gospodarske probleme, tu se mogu događajati i ovakove stvari, kao što je iznašanje željeznice, koja će se na splavima voziti po buri preko Kvarnera.

„Balkan“.

Narodni život istarskih Hrvata.

Pod ovim naslovom donio je „Hrvatski Džuk“ lepu studiju, koja se završuje ovim opazkama:

Kao što propadaju narodni običaji u Hrvatskoj, tako ih nestaju i kod Istarskih Hrvata, koji se sve više bude i teže za napretkom. Naš hrvatski puk u Istri zabavnija odviše veselo i tužno dobo svojih predja. Lepo pjesme narodne i junacke, koje su se već prije Kadušice orlo po čitavoj Istri, odlietaju kako i ptice selice od nas; od mnogih čuje se sad još samo prvi stih. A kako izčezavaju medju našim pukom

lepe narodne pjesme, kojima se možemo ponositi preko celim naobraženim svijetom, tako se zaboravlja i na lepe starinske običaje, igre i zabave.

U nekim stranama u velike zapušta svoju narodnu nošnju, to se odvaja u tudje ruko. Samo onaj narod se ne će odnarcovati, koji sebo dobro poznaje; pa dokle ima svoju pjesmu, pripovist i običaje, ne će se pogubiti. Pripovist, pjesma i narodni običaj su najbolja silka i zrcalo dobre i plemenito čudi i značaja slavenskoga puka, u kojim se javlja čitava njegova osebnost (individualnost) narodna.

Ođ potrebe je, da se sačuva, što se još sačuvati dado i na svjeto iznesu ono neiscrpivo bogatstvo narodnih pjesama i običaja, da se sakupi i popiše javni i domaći život naseg hrvatskog i slovenskog puka u Istri, prije nego sadanj. „Ibheralnji svijet u ovoj dobi pare, željeznica i telegrafa ne uništi i posljednji trag pjesništva i običaja iz našega puka. To je zadaća svakoga pravoga rodoljuba. Uz narodne svećenike i učitelje moglo bi sada mnogo poraditi i djačtvo, koje nam se sve više množi iz pazinske gimnazije, u tom pogledu u vrijeme praznika.

Ovo sakupljeno narodno blago bi bilo potemelja zrcalo, u kojem bi mogli gledati svoj narodni život i prema njemu se ravnati, a našim narodnim protivnicima bi bilo kazalo, da Slavoni Istre, koju imaju od starino svoju lepu pjesmu i krasnu pripovist nisu „barbari“, nego da su, i oni grana velike matere „Slave“, koja ima veliku prošlost, te kojoj se otvara velika budućnost.

Svakako možemo reći, da se narodni život istarskih Hrvata zadnjih Hrvata zadnjih decenija znatno promjenio.

Talijani kad su opazili budjenje i napredak našeg naroda i da on pita svojo pravo, kad smo već svi pred zakonom jednaki, a da nema samo dužnosti, da plaća poreze, namete i lihvarske komate gospodi u gradovima; tad su nastupili u borbu sa našima političko-kulturnim sredstvom, kad im već nije dobro služila ekonomska strana. Izumili su teritorijalno slavenstvo bez određene nacionalne nijanse „Slav-Istrijani“. Drugo sredstvo su im škole — osobito „Legine“ —, koje hoće proces odnarcivanja sviesno i sustavno da provedu kod mase narodne. Oni znadu, da će očuvati svoju moć u Istri samo tim, da uskraćuju Slavovima višu naobrazbu, ili da ih odnarcoduju „Leginim“ školama.

Naš narod u prvo doba imao je vrlo malo škola i inteligencije, te je mislio, da su uprava i činovnička mjesta rezervirana za Talijane, te da seljački sin ne može postati „gospodin“. Jedina naša inteligencija bila je sveštenstvo i učiteljstvo, ali danas imade Istra svoje škole, svoje narodne ljude, trgovce, svoja gospodarska, novčana itd. društva. Za nekoliko godina će se inteligencija pomnožiti iz pazinske hrv. gimnazije, te se je nadati, da će ova dobro doći narodu u pomoć.

Sa trudom i naporom pridobili su nešto pučkih škola, ali samo u većim mjestima, tako, da ima Istra sada 65 po sto analfabeta. Najviše analfabeta imamo u porečkom kotaru, jer ne će zemaljsko školsko vijeće principižno osnovati nijedno hrvatske škole! Hrvatskih škola u ovom kotaru imamo samo od „Družbe Sv. Ćirila i Metoda“.

Ali ni danas uza svo kulturne i gospodarske institucije nije još ni iz daleka narodni posjed osiguran, jer što se više narod budi, to više imade protivnika. Osobito u onima, koji su ga smatrali društvenim robom, narodnosno mrtvim, i u njih ovim prijateljinim iz duhovnoga i svjetovnoga službenoga i neslužbenoga tabora koji su napoli sve sito, da otmu njegova prava dapače i ono, što su mu dali svati ocl pape i što je čuvno kao zenicu svoga oka, jezik svoj u crkvi.

Narod nema još dovoljno gospodarskih i prosvjetnih društava, a i ona, koja

ima, ne odgovaraju pravoj svrli. Čita malo, jer mu se čini čitanje gubitak vremena, te bi mu trebalo malo po malo uzbuditi ljubav do čitanja.

Stoga je na istarskoj inteligenciji, da se prihvati i uzradi za svoj narod i za njegovo prilike na najprikladnijim putevima a to su: osnivanje pučkih knjižnica i čitaonica u svakom većem mjestu, — nu samo gospodskih, već i seljačkih. Za ovo dvoje hoće se već poznavanje pisma, a mi znamo, da je većina našega naroda u Istri analfabeta. — Stoga se moramo latiti drugih sredstava, a to su: poučavanje analfabeta i držanje pučkih predavanja i skupština, širenje i čitanje korisnih knjiga i novina, osobito poljedelske struke, držanje pučkih zabava s poukom, te napokon razgovor s narodom.

Istarski Hrvat je jak i zdrav! Ako mu je koru tu i tamo okužena, nije to posljedica narodnoga značaja, već je to uzrok vanjskih neugodnih upliva. Čim odстранimo ove pogubne uplive od našega naroda, vidjet ćemo Istarskog Hrvata, kakav je u istinu! Stoga neka bude svima briga i skrb, da podignemo taj narod u kulturnom i materijalnom pogledu!

Pogled po Primorju.

Lošinjski kotar.

Matl Lošinj 26. 4. 1908.

Dne 19. t. m. j. izgorjelo je podpunoma kuća Mate Premuda na glavnom trgu kod ribarnice. Vatra se je porodila u prodavaonici slatkisa i likera gosp. Rainisa koji stanuje u istoj kući. Pukla je najmo i uzgala se jedna fiasa puna žeste kod peći, te je tako zahvatilo oganj celu kuću. Jedna devetogodišnja nećakinja g. Rainisa, koja je došla u M. Lošinj proći blagdana, izgorjela, jer ju je bilo stid u samoj košuljici izći vani. Premuda su ju ellom potezali ušedi dima, mala se je ipak nekako izvukla i pošetjela u sobu, te se je sakrila pod posteljom gdje ju je malo zatim vatra zahvatila.

Stariji sin g. Rainisa se je teško opekao, jedna kćerka se znatno opekla na obrazu.

U kući je osim Rainisa imao svoj stan blagajnik poreznog ureda g. R. Furlani, koji se je za blagdana nalazio kod svojih u Labinu i naravski izgorjela mu je sva roba.

Ima se zahvaliti u prvom redu hrabrosti mornarima vojne ladje „Albatros“ i „Nautilus“ koji su se nalazili u luci, da nije vatra zahvatila i susjedne kuće.

Zalostno je da općina ne posjeduje osim jedne same sisaljke, nu za druga bezpotrebne stvari ima se i novca i vremena. Lošinjski puče kad ćeš progledati!

Krčki kotar:

Rudarstvo na otoku Krku.

„P. P.“ piše: Kako je poznato gornji je dio otoka Krka zašumljen, a dolnji uz nešto polja goll krs. Ipak ova strana obiluje vodom, a u mjestima nalaze se gvozdeno rudaće, osobito u odlomelma bašćanske obćine. Još u listopadu 1901. obratili se neki za savjet e. k. rudarskom okružnom uredu u Zadru, a u kolovozu 1902. e. k. geološkome zavodu u Beču u svrli analize. Ova je na temelju pripisatih uzoraka odgovorio, da je to željezni crveni kamen (Eisenerz), i ako je u množini i iste vrsti, da se može dobro unovčiti, dočim je malo poslije e. k. ministarstvo poljedeljstva u Beču, putem e. k. političke ispostave u travnju 1903. javilo, da su mu poznati na otoku Krku tragovi željezne rude, ali da je isla silabe kakvoće. Na temelju toga je „Industrijelno Društvo u Jesenlcamu-Falzne“ (Ausling-Hütte), u Kranjskoj, odustalo od dalnjeg pogovaranja i daljnjo inijektivne javlj, da bi se na taj način posao teško izplatio, i tako je pitanje o izerpiljenju rude pokopano.

Ali opet nještani ne sustaju. Sobrašna druge uzorko od mokišega ilovastog kamona,

crvono i žuto boje i poslaše ih na dvije strane — kemičkoj tvornici. I odmah je šof ili ravnatelj te kemičke tvornice (koja proljevdja također unjetni gnoj za poljedeljstvo pronazio materijal dobrim za industrijalnu kemiju i označio ga „baxitom“ t. j. crveni ilovasti kamen. A ovakovo crlonici ima traga posuda u ovoj obćini. Tko je putovao parobrodom iz Krka u Basku, mogao je prošlim okom vidjeti uz morskou površinu veliku naslagu „baxita“ u ogradi pri rlu Ćrlika.

Nakon što je spomonuti ravnatelj pregledao više puta razna mjesta po kopnu i po moru, izjavi, da kani upravititi molbu na obćinu i da namjerava uložiti tu dio glavnice, jer se radi o njegovoj industriji, uspješnoj grani modernog napredka. Tvornice troše godišnje na hiljade vagona crvenog „baxita“, te iz njega proizvdjaju „aluminijum“.

Možemo još spomonuti, da crvenog „baxita“ ima kod nas i drugdje; a tvornica ga je dosada nabavljala iz Francuske, odakle ga veliko jedrenjače na povratku kao savrsnu ukraciju i uz nisku cionu voze.

Sada pako kani ga nabavljati na otoku za dugi niz godina, samo da bude dobre vrsti i čisto. Već jo tražio i u Vrbaniku, a u Baski izkoppao i izvezao vagona.

Voloski kotar:

Volosko 27. 4. 1908.

Kod ceste, što vodi iz Kantride u Matulje, dolje medju morskim pećinama, nadjeno je mrtvo tijelo trgovca Franje Ferzandaca, starog 40 godina, iz Boljuna, što bijaše trgovac mješovitom robom u Matuljama. Kada se je vraćao cestom kući, napadoše ga do sada nepoznati razbojnici, ubiše i bacilo u more, otveli mu sav novac, kojeg je uza se imao. Oružništvo traži.

U jednom lagu, u blizini Matulja, nadjena je lješina nekog Franje Pigolmana, starog 80 godina, poriekom iz Beča, a bivšeg konobara u Opaljli. On je pronevjerio što je primio kroz jedan dan u lokalu svoja gospodarca, polročio taj novac i probio si sljepočicu sa znom iz samokresa.

Novo društvo.

Trčeosno namjestništvo primilo je na znanje pravila novog društva „Narodna Zajednica“ u Vepincu.

Kastav, 26. 4. 1908.

Pjevački zbor „Istarske Vile“ nastuje za ukrsnih blagdana u župnoj crkvi u podpunom broju, te je dirnuo pobožne prisutnike svojim skladnim pjevanjem. Izvdjala se mlsa Albana Lipa za mješoviti zbor a osim toga Brajseva „Slava“, i nekoje prigodne Uskrasne pjesme za mješoviti zbor uz pratnju gusala i orgulja. Pratinju za gusle u ovim potonjim kompozicijama priredio je profesor glazbe na kaslavskom učiteljstvu gosp. Ivan Sprachmann, koji je uložio dosta truda, da pjevao i guslaće izvježba. U zadnjih par mjeseci, otkad jo je blagonaklonostl preuzeo gosp. Sprachmann orgulanje u župnoj crkvi, opaža se voliki napredak u crkvenom pjevanju, što služi samo na čast učitelju i pjevačima.

Nekoji članovi „Istarske Vile“ sakupešo u gostioni g. Rudolfa Jelušica na Uskrsnj ponedjeljak 16 K, od kojih će se 6 K podariti društvenoj blagajni, a drugih 10 K uložiti će se sa već prije sakupljenih 50 K u koju obilžnju posuljnicu, dok ne bude iznos s drugu maknadmim darovima iznio 200 K, koja će se onda svota dorovati Družbi sv. Ćirila i Metoda kao utemeljiteljima svola.

Pazinski kotar:

Iz Pazina nam pišu:

Motocikl je darovao „Djačkomo priporn: društvu“ u Pazinu financijalni tajnik gosp. Valentin Marušić u Trstu. Ovim mu se putem društvo na tom daru najradračnije

zahvaljuje. Taj je motor posve popravljen i na dugim putovanjima iskusan. Društvo hoće da ga unoveli. Rodoljubi, koji ga žele kupiti, neka izvole zatražiti i bliže obavijesti.

Koparski kotar:

U Kopru dan 26. 4. 1908.

Premještenje hrvatskog odjela za ovo učiteljske bit će početkom buduće školske godine provedeno, a sad se radi o premještanju slovenskog odjela. Posljednjih dana razvila se, osobito u mjestnom novinstvu, duga polemika o današnjem nesnosom učiteljska u Kopru i o eventualnom prenošenju slovenskog učiteljska u Gorici.

Međutim ovo pitanje kao da je stupilo u novu kolektivnu. Zastupnik na carevinskom vijeću Pittoni iznio je ministru nastave ovaj predlog, kojim bi se nekako privremeno imalo riješiti ovo pitanje: Neka se naime ostave učiteljska, gdje su danas, a neka se u istom mjestu provede povećanje odjeljenja tečajeva po narodnosti. Čitamo u trčćanskim novinama da je ministar nastave vidio temeljitost ovog predloga i da je — kao obično — obćeao podvrgnuti ga marnom proučavanju.

Strak učiteljskih pripravnika u Kopru dobrotno je dokazao neophodnu potrebu rješavanja ovog pitanja. Dvojbeno je, hoće li ovo sredstvo kao što je predlog gosp. Pittoni, pomoći čemu i da li će moći udovoljiti zahtjevima pravde, koji se pri ovome namuču. Dok c. k. vlada ne zasegne dublje okolnošćama konačno ne riješi pitanje, ne će biti mira ni s jedne ni s druge strane.

Lanišće 26. 4. 1908.

U nedjelju, dne 3. maja ove godine, otvorit će se ovdje „Hrvatska Čitaonica“. Istodobno bit će ovdje svečanost instalacije ovdješnjeg župnika velečasnog g. Josipa Vrbka. U to ime pozivamo sve rodoljube, da u rečeni dan svi dođu u Lanišće.

Buzet 26. 4. 1908.

Slavni Zemaljski Odbor nije odobrio proračun ove občine, valjda iz jedinog razloga što je občina u hrvatskim rukama. Usled toga nisu se mogle obaviti mnoge namjeravane radnje, a tako isto i uvedeno razsvijete sa plinom. Stvar se sada nalazi pred vrhovnim sudistem u Beču, te je „sub iudice“. Nađe je, da će biti što prije riješena, i u prilog našoj občini. Nu međutim događa se druga neprilika. Kako občina nije mogla provesti razsvijetu sa plinom, Buzet je u tami. Imamo dakle biti zahvalni slavnoj „Juniti“, što na večer moramo, da hodamo u posvemašnjem mraku, i što se na taj račun moramo, da izlažemo svakojakim pogibeljima.

Piran, 27. IV. 1908.

Dok ovo pišemo, vrše u Piranu občinski zborovi u III. tjelu. Tamo se sloziše talijanski nazovi liberalci sa talijanskimi nazovi socijalisti pod imenom pučke stranke (partita democratica) protiv talijanskim kršćanskim socijalcem ili protiv talijanskoj putkoj stranci.

Kako se čini pobijediti će utom tjelu prva stranka, koja je u Piranu na koritu i koja će po starom običaju upotrebiti sva poznata svoja sredstva.

U ovom tjelu imade prilican broj izbornika naših tj. Hrvata i Slovenaca u pojedinih podobćinama. Ovi reč bi, da su se pridružili kršćansko-socijalnoj stranci, jer se na njih srde nazovi liberalni listovi. S druge strane pozivaju isti listovi svoje pristate na boju protiv protivnicima koji da se spojše sa mrskim im Slaveni. Čudni su to stvorovi ti naši Talijani. Kad govore li pšu o občini Piranskoj, kažu da je to čisto talijanska občina, a eto sada vide pogibelj za svoje talijanstvo od Slavena, koji imade nepriznaju ni ne poznaju.

Biti će to pogibolji više, ako Bog dađe kad se naše pučanstvo u spomenutih porzkih občinama osvjesti i od talijanskog jerna oslobodi.

Zrenj, 27. 4. 1908.

Za uskrenih blagdana obdržavali su krunjeli i sarenjaci ples na korist nazovliškog društva „Legna nazionale“. O tom plesu pišu u trčćanskom „Židovstvu“, da je sjajno uspio, jer da je na ples pristupilo osim „milih gostova“ iz Opatija, također mnoštvo seljaka iz okolice. Tim da se je pokazalo u brk prorokom (in barba ai profeti) kako se u Zrenju nije još utrnula „balkija talijanstva“.

Mi doduse neznamo koliko je istina na tom sudjelovanju izvanjskih seljaka kod „Legna“ plesa, ali ako zrenjski krunjeli smatraju — seljake — plesače za nosioce balkija talijanstva u Zrenju, tada se na mogu time osobito ponositi. Neuk i nesvijetan plesač ide na ples i nepitajući tko ga ni u koju svrhu priredjuje.

Razne vijesti.

Za družbu Sv. Ćirila i Metoda za Istru darovao je Mate Paliska pokojnoga Marka iz Ripende kod Labina 50 kruna. Ta svota izručena je blagajniku „Družbe, koja je zahvalna darovatelju i zeli da bi i drugi po svjilih silah sledili njegov primjer. Živio!

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru primilo je nadalje sljedeće priloge:

Rubeša Ivan Kastav, sabranih po mladicihna istoga mjesta K 6-10. — Uredništvo „Slobode“ sabrani priloga za god. 1907. K 688-91. — G. Ivan Milčetić prof. Varaždin, K 10. — Administracija „Hrvatskog prava“ u Zagrebu, sabrani priloga za g. 1907. K 2408-55. — G. Jelusić Franjo u Kastvu izručila predanih po hrv. pjev. i tamburaškom društvu „Sloga“ u Zametu K 12., a gdjica. Marija Kinkela K 2, mjesto ulaznice na zabavu preredjenu dne 1. III. o. g. „Istarske Vile“ i „Hrv. Čitaonica“ u Kastvu. — Družbina podružnica u Dubrovniku K 1130. — Vesel. g. Zidarić Anton župnik u Kršanu, šalje sabranih na prijatelj. sastanak na predlog Augustina Kolića učitelja u Sv. Nedelji K 8. — Dr. Stjepan Stanković u Varaždinu sabrano u raznim prigodama K 7. — Gd. jica Zlatka pl. Kukuljević u Ivanovu, sabrala K 4. — Gd. jica. Vidmar Marica Sv. Juraj kraj Senja, dobivenih prodavajuć obručice za obruse K 20. — Družbina podružnica u Slumu K 90-79. Dr. Magdić u ime činnicke zadruge u Varaždinu K 20. — G. Ćrnjeka Matko Draguč sabranih u veselom društvu K 8. — G. Katalinić R. Jeretov Zadar III. obrok utemeljiteljne svote K 50. — Uredništvo „Hrvata“ u Virovitici K 10-74. — Bastinici blagopok. Ivana Tomasića iz Opatije u ime utemeljne svote K 200, a u počast uspomeno K 800. — G. Stanger Rudolf iz Opatije, u počast uspomeno svnga nast. pok. Benedikta Ferana K 200. — Uprava „Balkana“ po dru. Brnčić u Trstu, sabrana priloga za o. g. K 227-22. — Uprava „Obzora“ u Zagrebu u ime priloga za g. 1907. K 1593-67. — Klub „Istra“ po g. Čapanu Milanu u Zagrebu priloga za sijetanj K 52-83, — za valjda K 37-10, a po g. Rudolfa Loidlu za ožujak o. g. K 58. — Družbina podružnica u Slumu K 22-40. — Podružnica u Omišlju K 49. — Dr. Magdić u Varaždinu sabranih po gdji. Anki Haler K 8-40, a po g. Franji Kosmanuhor dobitak na marjašu K 8. — G. Kečvar Pavel sakupio kod odlaska g. Kontelne K 5. — Dr. Dragutin Lukež, savjetnik kod fin. prokurature sabranih u više prilika K 50. — Uprava „Pučkog prijatelja“ na Krku K 100-70. — Gd. ja, Sudić Ivka Mrkopalj, sabranih u veselom društvu u kući A. Simonića K 10-22. — Gojtan Ivan odvjet. i kr. javni bilježnik u Gospiću, sabrano za rukama gdjice. A. Eroga sa g. J. Došen K 22. — G. Mandić V., učitelj u Brgudu darovao K 2, — Šepuha Josip sabranih u gostioni K 10-70. A. D. C. sakupio u veselom društvu kod Minaka u Iki i kod Juraga u Opatiji K 13.

Plemenit zapis Družbi.

Javila nam prijatelj iz Zagreba, da je dne 21. ovog mjeseca umro u Arku (južni Tirol) g. Srećko Nemčić doktor medicine i prava, komu je bilo tek 34 godine, i da se je plemenito sjetio u svojoj oporuci raznih dobrotvornih narodnih ustanova, ostavivši im 6000 kruna, a našoj školskoj Družbi sv. Ćirila i Metoda 3000 K. Izvršitelj oporuke jeste sveučilištni profesor u Zagrebu g. dr. A. Langhoffer, kojemu će se družbino ravnateljstvo prijavitelj radit prihvatiti zapisa.

Pokojniki je tim u velike zadužio naš hrvatski puk u Istri, koj će mu uzdržati harnu uspomenu.

Za glagoljca.

Dne 31. pr. mj. obdržavala se svečana sjednica Jugoslavenske Akademije. Tajnik Dr. A. Mislaić u svom izvještaju o književnom radu Akademije kroz pr. godinu kazao je: Prošle je godine Akademija zasnovala i izučavanje hrvatskih glagoljskih spomenika. Na taj se posao dao nas član dopisnik prof. Ivan Milčetić. Milčetić je dosad izučavao glagoljske spomenike u Zagrebu i Ljubljani, sada će se zaputiti u hrvatsko primorje, a onda i u Beč i Prag. Tako će proučiti sve glagoljske spomenike za koje se u obće zna (najznatliji se od onih, koji su izvan Zagreba, na trošak Akademije i fotografiraju), a kad bude sav taj posao svršon, moći će napisati historiju i bibliografiju glagoljske književnosti hrvatske. I Akademija i prof. Milčetić znadu da su se dali na težak posao, jer su glagoljski spomenici kojekuda razasuti, ali znadu i to, da je već skrajnje vrijeme, da se takav posao učini, jer spomenici propadaju, a vrlo važan odsjek književnosti hrvatske jednako nam je slabo poznat. Prof. Milčetić dao se je već na posao, te je otišao u Beč, gdje je već njegov trud okrunjen liepim uspjehom, pošto je našao više naših dokumenata.

Izseljenici na povratku.

U nedjelju 12. t. m. nakon 17 dana putovanja stigao je u Trst iz New-Yorka i Napulja engleski parobrod „Panonia“ sa 910 putnika, od kojih su 16 bili prvog, 21 drugog a 873 trećeg razreda. Od ovih potonjih 76 su bili podanici austrijski, a svi ostali ugarski i hrvatski građani. Nešto posebnim vlakom a nešto redovitim vlakovima prosledilište put do Rieke, odakle će dalje u domovinu.

Kapetan parobroda saopćio je pomorskoj oblasti, da se je dne 30. ožujka bacilo sa palube u putujuć morskou neki putnik trećeg razreda Ivan Herles, rodom iz Ugarske. Spušten je bio odmah u more čamca za spaševanje, a parobrod odmah zaustavljen, nu uzaludna su bila sva iztraživanja. Utopljanik je bio izčeznau u dubine morsche. Parobrod je nakon toga prosledio put.

Dne 16. ov. evj. usudrlo se je u Trstu u luci parobrod „Laura“ Austro-Amerikane. „Laura“ je bio odputovao 1. ov. iz New Yorka sa 1076 izseljenika. Od ovih 209 izkreće se u Napulju, a 866 ovdje. Od ovih potonjih 641 ugarski i hrvatski građani, većim dječom siromašni seljaci, koji prosledilište svoj jadni povratak u zavičaj posebnim vlakom južne željeznice do Rieke. 225 su austrijski podanici, ponajviše iz Galicije; od ovih 20, pošto bjehu bez sredstava, povratila je oblast u zavičaj na svojo troškove.

Imenovanja.

Ministar trgovine imenovao je postanskog tajnika Artura Cogitelvnu i post. nadkomisara Frana Hummela postanskim savjetnicima.

Kancelisti Vjšt Hopp na sudu u Lablinu, Julij Schumpo na sudu u Bujanu i Herman Furlani na sudu u Piranu imenovani su kancelijskim osteljalcima.

Djaoi zagrebačke više trgovatke škole dolaze dne 3. maja iz Zagreba u Trst radi pouke. Djake, koji će biti 30, predvodit će profesori gg. Oton Bošnjak i Slavko Dragič. Odsjediti će svi u hotelu

„Balkana“. U Trstu zadržati će se do 7. maja i pregledati će sva trgovačko-obrtna poduzeća Trsta i okolice.

Unpripred klčemo sračeni dobro nam došli u naše strane mili gosti iz naše priostolnice!

† Dr. Baltazar Bogičić.

Dne 24. o. m. u jutro umro je na Rieci nenadano slavni naučenjak i pravnik Dr. Baldo Bogičić, koji je došao u naše primorje, da ovdje potraži lieka svojoj bolesti. Zalbžbože bilo je prekasno, organizam je bio preslab, da odoliti težkoj bolesti. Ime mu je nekovoječeno ne samo među Jugoslavenima nego u celom slavenstvu, što više među pravnicima celoga svijeta, gdje su ga znanstvena družva počastila svojim članstvom i bila ponosna, što ga mogu primiti u svojo sredinu. Potanji njegov životopis doniet ćemo naknadno. Pokoj mu duši.

Izborna reforma za gradsko i zemaljsko zastupstvo u Trstu. Nakon provedene izborne reforme u Istri potakla je vlada pitanje izborne reforme za gradsko odnosno zemaljsko zastupstvo grada Trsta sa okolicom. Radi dogovora o predmetu bio je izabran posebni odbor u kojem sjede i dva zastupnika trčćanskih Slovenaca. Taj je odbor vječao opotovno o osnovi, koju je vlada na razpravu predložila. Iz trčćanskih listova doznajemo, da su postignuta nekoga sporazumljenja glede dvaju prvih poglavlja dotične osnove i da imade nade, da će se doći do obćeog sporazumka.

Prema onomu što piše glavno glasilo talijanske većine — „Il Piccolo“, reč bi da je došlo do sblizenja u predložima izmienjenjem između većine i slovenske manjine glede broja zastupnika, koji bi se imao dođieliti okolici, glede podiele kotara, a osobito glede povraćanja okolici, makar nekih gradskih predobćina, koje su po vladinoj osnovi priključenje gradu (radi ovog potonjeg i nastao je spor). Po zadnjim znakovima izgleda, da nije daleko od sporazumka.

Tako list „liberalne“ većine. Međutim o istoj stvari razpisno se je i bečki kršćansko-socialni „Deutsches Volksblatt“. Taj list donosi oduži dopis iz Trsta, u kom se veli, da vladina osnova o izbornoj reformi ne će po svoj prilici uspjeti. Nakon što je u dopisu spomenuto, da se na muncipijiju pripravljaju potnjno izborne listine, koje će se onda predložiti na proučenje društvu „Associazione Patria“ koja se ima izraziti o konačnoj bilanci glasova, te da se odbor neće prikazati saboru, dok se nmitenje tog irrentističkog društva ne bude čulo, nastavlja doslovno pomenuti bečki list:

„Vladajuća stranka u Trstu htjela bi, da se zajedno stopo sva prvo, a možda i drugo tielo, izključujuć podjelu na kotare (onako, hno što je bilo učinjeno za veleporozniku u Istri. Op. ur.); htjela bi uklitni obvezatnost glasovanja, odiliiti od grada podgradske kotare, Gretu i Škorklju te ih priključiti okolici, amanjiti u obće broj mandata, razmjerno smanjiti u obće i predstavništvo okolice, roservirati načelniku rješavanje izbornih utoka te ograničiti u koliko je moguće vladin nadzor nad izbornim postupkom, izbrisav one odredbe, koje propisuju prošilovanje listina namjestništva i popravljanje listih sa strane političkih vlasti.“

Bečki list nadodaje veli, da bi vlada težko mogla prihvatiti sve ove promjene na svojoj predloženoj osnovi. Može biti popravnak, ali o bitnim promjenama nema govora. U koliko se predviđaju Sabor će biti razpušten još tekom ovog proljeća. Na to se već svi pripravili. Vladajuća stranka se nuda, da će vlada raspisati izbore na temelju starog izbornog reda. Dopis se završava sa apostrofacijom protiv irredenti, koji da bi se imalo stati na kraj. Dopisnik zagovara postavljenje vladinog komisanra, spominjuć manjak od nekoliko milijuna u jedinom občinskom poduzeću.

POZIV

na glavnu skupštinu gospodarske zadruge koja će se održavati u Kestvu, u nedjelju dne 8. maja 1908. u 8 sati prije podno sa sljedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika; obračun - proračun.
4. izvještaj revizionalnog odbora.
5. Različiti predlozi.
6. Izdribebanje gospodarskog oruđa.

Gospodarska zadruga.

Kastav, dne 25. aprila 1908.

Podpredsjednik:
Kažimir Jelušić.

REUMATIZAM, neuralgija, ischias, hodac, ulož, natekline, reumatične trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

"Paralygian-Linimenta"

po vis. kr. zam. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuju sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Gijena boč. K 1-60.

Dobiva se u svim ljekarnama. Glavno skladište: **Ljekarna PEČIĆ** sadn dr. B. Vouk - Zagreb.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9/6, boja K 12 - blele pahuljice čihane, 18" " " 24" - kuo saleg blele pahuljice čihane, 30" " " 36" - razališe se franko pouzedećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu lovna. troška.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

Zeludčane kapljice Markove kapljice

sredstvo protiv slabosti želudca, imenito protiv pomankanju tekućine za jelo, protiv gripa i gripovanja u želudcu i trbuhu, protiv nadutosti od vjetarova. Poslije teškog razinog ili proboljnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tuceta 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko poslati u svaku poštu.

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudovno. Božo Pazit, Kaštel stari.

Molim poslati mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijateljskih naručba da djeluju izvrstno, te ću svakom zgodom iste moliti prijateljska preporučiti. - Ovakvih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti ima mnogo, to stoji svakome na vidu.

Ova kapljice priprema samo Gradska Ljekarna u Zagrebu, pažljivo traži kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska Ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplađuju sadržanih dionova jedan ili više po kruna 50.

Prima novac na študnju od svakoga, ako i nije dan to plaća od istoga 4%, i štato bez ikakvog odbitka.

Vrača na študnju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod nihoženja suglasno ustanovilo vodi ili manji rok sa odkaza, uz odkaza od 8 dana.

Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i sadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podno i 3-6 sati posite podno; u nedjelju i blagdana zatvorono.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vlastita kupa (Narodni Dom) prvi pod deono, gdje se dobivaju pobliže informacije.

-Ravnateljstvo.

NARODNA TISKARA Utemeljena god. 1894. Utemeljena god. 1894.

LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.

Preporuča sl. općinstvu svoju tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.

U papirnici mogu se dobiti sljedeći:

- Molitvenici:
Utiha starosti. Čvrsto uvezan. Tiskan velikim slovima, po K 1-60, 1-80 i 2-50.
Isus prijatelj djece. Čvrsto i lepo uvezan, po K -60, -70, -75, -80, -90 i 1-.Andjelo švar. Molitvenik za djecu, po K -40, -50, -60, -70 i -90.
Sv. Anton Padnanski i njegovu štovanje. Elegantly uvezan po K 1-60 i 1-80.
Vrtid Gospodnji. Uvezan u kožu, po K 3-.Ilijeb nebeski. Uvezan u baršumastu crnu kožu sa zlatorezom po K 3-80.
Slava Boga a mir ljudem. Uvezan u finu kožu po K 4-.Vijenac bogoljubnosti. Uvezan u fine tvrde korice po K 2-40 i 4-.Pomolimo so. Uvezan u veoma finu kožu po K 7-60.
Pobožni včtenik. Uvezan u mekhu crnu kožu po K 1-80.
Pobožni mornar. Uvezan u tvrde korice po K -80.
Našom nakladom izasle su sljedeće knjige: Ob uljudnom i pristojnom ponašanju po K -40.
Putovanje N. V. B. Marije Terezije* na Male Antile i Kubu. Pjesma, K -40.
Bat u Kiri. Pjesma, K -40.
Brzi računar ili pregledna knjižica za proračunanje dnevnice, K -80.
Knjižica nedjeljne nadnice (u hrvatskom, njemačkom ili talijanskom jeziku) K -60.
Komisionalne knjižice, K -80.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45-22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj koji kod ulaga, reuma, asme (teškog djevanja), ne spavanja, zjoenja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srca, zubobolje, muzevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokranju postelje, neujasni, nesvjesice, nagluhosti, dritanja na tielo, influence akopšane sa bolešću hrba, bilelisa (malokrvnosti), zeludčanih grčeva, bezidnostni, ischiasa, panokrvnosti, svih udnih grčeva, hopenchendrie, lješenih grčeva, hümorrhoida, kao i kod svobće slabosti itd. služi kao nezadrkljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja cjetim čovječim tijelom djeluje, čime se razne bolesti u najkrajem vremena liječe.

Poznato je, da lečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremeno kroz tielo prolazi, dočim naprotiv tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na tielo djeluje, što svakako bržom zličenju dovodi, nego li prvi postupak. -- Do 20

godina stare bolesti izlječene su sa molim strojem posve! Od izlječenih sa molim strojem R. B. broj 86967 izražene zahvale kao i od odlučnih slojeva izdane svjedoci i prijatelja iz svijta stana svijeta pohranjene su u mojoj plamohranit odn stoji svakomu u svako doba na vidu. **GDJE NIJE DAN LIJEK NIJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po molim stroju nobi bio izlječen najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozozjem osobito p. n. općinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltlinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemnčkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 sasbito se hvall i uživa vansrednu dopadnost poradi svoje izvrstne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabo gospođe.
VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabiti se kod ostarijlih 20 godiš. kroničnih bolesti.

Dopleisanje i naručba obavljaju se u hrvatskom jeziku. Pouzedećem ili ako se novac unapred pošaljje, razališe glavna prodavaona za tu inozemstvo.

ALBERT MÖLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadaaz-ulica br. 84.

Odlikovan s 3 srebrninih kraljicami s Doriel godine 1891, 1894, 1900.
Čestna diploma i zlatna kraljica u Vidnu godine 1903.
Zlatna kraljica i zlatni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru

J. Kopac, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča prof. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. javnom općinstvu svijeće iz prijenog pšalnoga voaka. Kilogram po K 5. Za prijemeost /amdim e K 3.000. Tuzlas Myrrhae, Styraz, Stijla i stakla za vjetroj svijeće po jetinij cijeni. Čg. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, sa kraljico drvce, vjetrai svitli i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Svaj vozak kupovao u svakoj macitli po najviljoj čovajci cijeni.

--- Na nakupov kraljice očajnik franko. ---

Niže potpisani javljam sl. općinstvu grada Pazina i okolice, da sam preuredio moj]

Dućan manifakturne robe

i krojačnicu

tako, da sada mogu držati na skladištu veliki izbor svakovrstne robe za gospodje, gospodu i djecu. Sva roba je proizvod domaćih tvornica što jamčim za dobra vrst i nisku cijenu.

Držim uvijek na skladištu muških gotovih odieća svake veličine i vrsti.

👉 Rodoljubi kupujte lplln znak! 👉 Isti razdašljem franko pouzedeć.

Za što mnogobrojniji posjet, preporuča se

Marko Zović

„Narodni Dom“ - PAZIN.

Želite li

da Vam pošljem moj ilustrovani ojenik sa preko 100 slika.

Ocjepovracija (garancija) sa više godina.

Svaku neostetčenu stvar primam natrag a novac povraćam.

Žepna remontoir ura od nikela for. 1-55
Amerik. zlata double ura 5--
Kuhinjski sat 1-20
Budilica sat 1-20
Budilica u noći svjetleća 1-50
Budilica sa dva zvonitica 1-75

Mih. Horovitz,
Krakov, Dietzgasse 57/45.